

Skjon fatte en lovbestemt Grændse for Gaardenes Deling. I vore senere Udstykningslove gjøres Grændserne for Udstykning nu vistnok ikke anvendelige paa Omdelingsretten, men denne vedbliver dog endnu stedse at staa under Rentekammerets Tilsyn (Forordningen af 25de Juni 1810 § 12), og det turde dog vistnok være en vel dristig Mening, at dette Tilsyn ikke skulde gjælde Indseende med, at Gaardene ei lige imod Forordningen af 6te Juni 1769 utilbørligen svækkedes*). Hvorledes man overhovedet er kommen til at afflikke Omdelingens Grændse ved 1 Ed. Hartkorn, turde hore til Mysterierne; thi at Hjemmelen skulde være at søge i et Rentekammercirculære af 12te Marts 1803, der paabyder, at naar Gaardenes Svækkelse har naaet ned til dette Maal, offentlig Tiltale for at have nedlagt Gaarden strax skal foranstaltes efter Forordningen af 6te Juni 1769, synes dog neppe troligt.

Udvalgets Flertal søger saaledes i Virkeligheden kun at genoplive Tanter, der have god Rod i vor Lovgivning, naar det tillader sig at bringe i Forslag, at der nu sættes samme Grændse for Omdelingsretten, som den Forordningen af 3die December 1819 kjender for Udstykningsfriheden.

Men ved Siden heraf have vi med Lovforslaget maattet anse det for nødvendigt, at den Tvivl, der er bleven reist om de fraskilte Parcelers Fæstepligt, bliver løst ved udtrykkelig Bestemmelse.

Jeg har i saa Henseende ovenfor søgt at paavise, at rigtig Fortolkning af vore nugældende Love leder til det Resultat, at Fæstetvungen følger Jorden — for Selveiergodssets Vedkommende saaledes i 20 Aar, efter at Gaardene ere solgte (Forordningen af 19de Febr. 1861 § 1), for Fæstegodssets Vedkommende, saalænge Gaardene vedblive at være Fæstegaarde, — og at Forpligtelsen til Bortfæstning ikke ophører, men alene hviler, naar Jorden benyttes til Huse.

Det vil findes naturligt, at Udvalgets Flertal stræber at hævde denne Betragtning, og det i saa Henseende stillede Forslag indeholder derfor ikke, saaledes som Mindretallet formener, en Udvidelse af Lovens Regler om Fæstepligt, men kun en Udtalelse af, hvad der er gjældende Ret. Klart turde det i ethvert Fald være, at Forsvarerne af den Anskuelse, at den ved Omdeling eller Udstykning en fæstepligtig Gaard fraskilte Jord ophører at være Fæstetvang undergIVEN, ikke kunne gjøre Fordring paa, at denne Mening skal betragtes som et useilbart Dogme, men maa føre Bevis for, hvorledes denne Frigjørelse skulde kunne foregaa, og at det, indtil et saadant Bevis føres, maa antages, at der ikke er Tale om en Udvidelse, men kun om en Bevarelse af den alt tilværende Fæstetvang. Spørgsmaalet om, hvor nu Grændsen skal sættes imellem Hus og Gaard, hvor store Parcelerne skulle være, for at Forordningen af 19de Marts 1790 umiddelbart skal være anvendelig paa dem, er her af mindre Bigtighed, hvor det gjælder om nye Gaarde, der ikke hidtil have ført en selvstændig Tilværelse. Men ligesom Administrationen i tidligere Dage i saa Henseende altid har betragtet 1 Ed. Hartkorn som Skillepunktet og fastholdt denne Anskuelse, trods den Tvivl, der reistes, om den maatte have særlig Lovhjemmel, vil det vistnok findes i sin Deben for Fremtiden at affkøre al saadan Tvivl og at lade den ny Lovregel slutte sig til den administrative Opfattelse af de bestaaende Love. Det er derfor, at vi for Parceljordens Vedkommende have tilladt os at foreslaa, at 1 Ed. Hartkorn skal gjøre Adskillelse imellem Parceljordens Huslodder og Gaardbrug.

I Forbindelse med Begrænsningen af Omdelingsretten og Bestemmelserne om Parceljordens Anvendelse har Udvalgets Flertal foreslaaet at ophæve den Tilladelse, som Ed. af 25de Marts 1791 § 7 har givet Eierne af Bøndergaarde til at nedlægge samme, imod at de enten delte Jorderne imellem Beboerne af jordløse Huse eller anvendte dem til Boelssteder og nye Huse. Lovregelen staar i Forbindelse med den Bestræbelse for at fremkalde en jordbesiddende Arbejderklasse paa Landet, der allerede lægger sig for Dagen i Ud-

*) Vfs. Nothes Skrift Pag. 30, der gjør opmærksom paa, at Kontrolten er indrettet paa en uhenligtsmæssig Maade. I Praxis antages det, at Indenrigsministeriet alene har at paase, at Jord og Hartkorn sættes i passende Forhold til hinanden.